

Wie geeft u volgend jaar een kans?

Er zijn meer talentvolle buitenlandse studenten dan beurzen. Daarom is uw bijdrage aan het Utrecht Excellence Scholarship onmisbaar.

Sinds 2002 biedt het UES-programma studenten de gelegenheid met een beurs een masteropleiding te volgen aan de Universiteit Utrecht. Dit academisch jaar 2009/2010 hebben 53 studenten een beurs ontvangen. Zes daarvan zijn betaald door alumni, de overige door de universiteit. Voor deze beurs komen buitenlandse studenten in aanmerking die wel het talent, maar niet de middelen hebben om in Utrecht te studeren. Voor buitenlandse studenten, vooral van buiten de EU, is het collegegeld namelijk veel hoger dan voor Nederlandse studenten. Een jaar studeren kost daardoor al snel rond de 20.000 euro. Dat is veel geld, maar studenten met een beurs halen niet alleen, ze brengen ook heel veel.

Geef nu!

Gunt u een excellente buitenlandse student de mogelijkheid om in Utrecht te studeren? Met 35 euro helpt u al, maar ieder ander bedrag is welkom. In de week van 7 december ontvangt u een acceptgiro in de bus van het Universiteitsfonds.

Wilt u nu al doneren? Dat kan. Stort uw bijdrage op bankrekening 14475 o/v UES of kijk op www.uu.nl/alumni/ues. Hartelijk dank voor uw bijdrage!

'Door een buitenlandse student te helpen met een UES-beurs steunen alumni hun universiteit en dragen ze bij aan de ontwikkeling van talentvolle jongeren en het vergroten van Nederland als kennisland'

Prof. dr. Peter Driessen, hoogleraar Milieuwetenschappen

'Talent moet je steunen'

In 1961 leerden Stan en Thea Tempelaars elkaar kennen in Utrecht. Hij studeerde Natuurkunde, zij Biologie. Hij ging na zijn studie werken bij het (toenmalige) Instituut voor Sonologie van de Universiteit Utrecht, zij begon in het onderwijs. Omdat ze jonge buitenlandse studenten de gelegenheid willen geven in Utrecht een master te volgen, hebben ze in hun testament een legaat opgenomen voor de Universiteit Utrecht. "We hadden een hele lijst met goede doelen gemaakt. Wat ons in het UES-programma aanspreekt, is dat je jongelui de mogelijkheid geeft zich breder te ontwikkelen" vertelt Thea. "Daarbij stevent onze wereld af op zwaar weer," vult Stan aan. "Dus talenten die je tot ontwikkeling kunt brengen, moet je steunen. Onderwijs en onderricht zijn van groot belang, daar moet je blijvend in investeren. Het is immens jammer als een talentvol kind door gebrek aan middelen dat talent niet kan ontplooien."

Bekijk het volledige video-interview met de familie Tempelaars op www.uu.nl/alumni/ues

Geven met belastingvoordeel

Omdat de Universiteit Utrecht een algemeen nut beogende instelling (ANBI) is, zijn schenkingen (giften) aan de Universiteit Utrecht aftrekbaar voor de inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen. Kijk voor meer informatie op www.uu.nl/alumni > Bijdragen en doneren

INTERVIEW

Tekst: Margot Bouwens • Beeld: Duncen de Fey

Robbert Dijkgraaf

'De Universiteit Utrecht heeft mij de sprong laten maken'

Prof. dr. Robbert Dijkgraaf, president van de KNAW, is een gelauwerd alumnus Natuurkunde van de Universiteit Utrecht. Tijdens de Utrechtse opening van het academisch jaar hield hij de rede 'Op weg naar de top'. Zelf bereikte hij de top in rap tempo.

"Ik was al geïnteresseerd in wetenschap voordat ik wist dat het woord bestond." Deze uitspraak is kenmerkend voor zijn passie. Want tijdens zijn schooltijd op het Erasmiaans Gymnasium in Rotterdam kreeg de wetenschap, en in het bijzonder de natuurkunde, Robbert Dijkgraaf in haar greep. Hele jaargangen van de *Scientific American* verslond hij.

bezig met schilderen en op de kunstacademie hoopte hij de creatieve inspiratie uit zijn middelbare schooltijd terug te vinden. Na een voorbereidend jaar mocht hij bij de Rietveld Academie starten in de richting vrij schilderen. "Slechts een op de twintig studenten wordt daar aangenomen. Dat je tot die kleine groep behoort, werkt heel stimulerend."

'Princeton en Harvard begonnen zich af te vragen wat daar in Utrecht gebeurde'

Toch stapte hij over naar de Gerrit Rietveld Academie in Rotterdam, nadat hij vier jaar Natuurkunde achter de rug had. Dijkgraaf: "Ik was gewend om op een creatieve manier met natuurkunde om te gaan. Het studeren in georganiseerde vorm haalde mijn motivatie volledig weg." Naast zijn studie Natuurkunde hield hij zich al

Terug naar natuurkunde

Tijdens zijn studie aan de Rietveld Academie ging hij als vanzelf weer meer natuurkundeboeken lezen. Toen Dijkgraaf het merendeel van zijn tijd met natuurkunde bezig was, besloot hij de academie vaarwel te zeggen en Natuurkunde in Utrecht af te maken. "Hij verveelde zich, ging schilderen, ging zich nog meer vervelen en ging weer terug naar de natuurkunde", zo beschrijft Dijkgraafs promotor en Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft het later. Terug in Utrecht begon hij meteen aan zijn scriptie. Dijkgraaf: "Op de kunstacademie had ik geleerd heel resultaatgericht bezig te zijn, dat heb ik vastgehouden. De tijd van zelf onderzoek doen was aangebroken en dat

U-paspoort

Robbert Dijkgraaf

Geboren Ridderkerk, 24 januari 1960 **Woonplaats** Amsterdam **Burgerlijke staat** getrouwd met auteur Pia de Jong (alumna Psychologie), 2 zonen, 1 dochter **Studie** 1978 Natuurkunde in Utrecht • 1982 - 1984 Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam, richting kunstschilderen • 1984 - 1986 vervolg studie Natuurkunde, cum laude afgestudeerd • 1989 cum laude gepromoveerd bij latere Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft **Loopbaanstappen:** 1989 - 1990 postdoc. Princeton University • 1990 - 1991 Institute for Advanced Study in Princeton • 1992 hoogleraar mathematische fysica aan de Universiteit van Amsterdam, sinds 2005 is hij daar universiteitshoogleraar • 2008 president van de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) **Belangrijke onderscheiding** 2003 NWO-Spinozapremie **Favoriete plek in Utrecht** "Mijn studentenhuys aan de Poortstraat" **Beste herinnering aan Utrecht** "Het ontmoeten van mijn vrouw"

maakte de studie weer interessant. Ik heb een vol jaar als een gek gelezen. Het voelde alsof ik ronddobberde in een zee, waarbij ik me vastgreep aan wrakhout. De collegelectaten waren het vaste land.” Net als zijn middelbare schooltijd, beschouwt Dijkgraaf dit als een van zijn meest creatieve perioden.

Robbert Dijkgraaf: ‘Utrecht heeft de kwaliteit om een toponderzoeksuniversiteit te worden’

De Utrechtse school

Als grote waarde van de opleiding in Utrecht noemt hij de bijzondere groep studenten en promovendi. Zes studenten die dezelfde interesse hadden: de snaartheorie, een zeer ingewikkelde theorie die de relativiteitstheorie van Einstein combineert met de theorie van de elementaire deeltjes. “We dobberden dus niet alleen. Er was genoeg groepsdynamiek. Bovendien legde promotor Gerard 't Hooft de lat heel hoog. Die liep ver voor de troepen uit. Door veel met elkaar te praten kwamen we tot inzichten, trokken we elkaar naar boven en kwam een stroom van artikelen op gang.” De Utrechtse school in theoretische fysica ontstond in Princeton en Harvard begonnen zich af te vragen wat daar in Utrecht gebeurde. “We hadden geluk. Je moet gelanceerd worden en daar heb je een apparaat voor nodig. In mijn geval was dat de Universiteit Utrecht, die mij de sprong naar zelfstandig onderzoeker heeft laten maken, Gerard 't Hooft en het groepje gedreven promovendi waarin ik mij bewoog.”

Een eigen onderzoeksgroep

Na cum laude te zijn gepromoveerd, vertrok Dijkgraaf voor een postdoc naar Princeton, New Jersey. De halve club uit Utrecht zat hier al op wat dé plek voor snaartheorie was. Na zijn postdoc gaat hij in dezelfde plaats werken bij het Institute for Advanced Study. Een jaar later wordt Dijkgraaf gevraagd hoogleraar wiskundige fysica te worden aan de Universiteit van Amsterdam. Hij keert terug naar Nederland. “Die prachtige supportgroep zat echter nog in Amerika. Ik had geen medewerkers, niks. Het kost tijd om iets op te zetten. Onderzoeksmiddelen werven, anderen interesseren om naar Nederland te komen. Het opzetten van een eigen onderzoeksgroep heeft tien jaar geduurd. Nu loopt er een man of 25, zijn

we een van de grotere onderzoeksgroepen in Europa en kunnen we ons internationaal goed meten”, vertelt Dijkgraaf, die in 2005 aan diezelfde universiteit universiteitshoogleraar werd.

Onderzoeksgroep van wereldklasse

Om op meer wetenschappelijke vlakken de concurrentie met het buitenland aan te kunnen, moeten volgens Dijkgraaf duidelijke keuzes gemaakt worden. De internationale positie van ons land wordt ondergraven door het simpele feit dat andere landen het zoveel beter zijn gaan doen, stelde hij tijdens de opening van het academisch jaar. “Bijna alle Nederlandse universiteiten zijn in de top 500 van bijna elke ranglijst terug te vinden. Maar we zijn volgers geworden. Nederlandse universiteiten willen alles doen en het wetenschapsveld valt uiteen in een veelheid aan instellingen en instituten. Om zich te onderscheiden moeten ze juist een sterk profiel kiezen.” Of zoals hij in zijn rede zegt: Meer coherentie in de onderzoeksagenda is nodig om de internationale concurrentie aan te kunnen. Een onderzoeksgroep van wereldklasse kan onmogelijk uit één persoon bestaan, hoe briljant ook.

Universiteit Nederland

Een oplossing ligt volgens Dijkgraaf in een virtuele Universiteit Nederland. “Als er duidelijke keuzes worden gemaakt en als de krachten worden gebundeld, kunnen we met een Universiteit Nederland op bijna alle onderwerpen serieus meedoen.” De Universiteit Utrecht kan daar volgens Dijkgraaf zeker een rol in spelen. “Ze hebben de kwaliteit, de studenten, de docenten en de infrastructuur om een toponderzoeksuniversiteit voor natuurwetenschappen te worden. Daar moeten ze zich op concentreren. Want als het daar niet gebeurt, dan...”

Robbert Dijkgraafs openingsrede van het academisch jaar is te zien op www.uu.nl > nieuws > video.

De KNAW

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) bestaat sinds 4 mei 1808 toen koning Lodewijk Napoleon het Koninklijk Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten oprichtte. Als forum, geweten en stem van de wetenschap bevordert de KNAW de kwaliteit en de belangen van de wetenschap en zet zij zich in voor een optimale bijdrage van de Nederlandse wetenschap aan de culturele, sociale en economische ontwikkeling van de samenleving. Sinds 1 mei 2008 is Robbert Dijkgraaf president van deze ontmoetingsplaats van geleerden.